

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาจำนวนอัตราค่าจ้างของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่จะเกษียณอายุราชการในอนาคต 10 ปีข้างหน้า (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552–2561) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 446,558 ราย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 17,090 ราย สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 2,891 ราย สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์จำนวน 1,017 ราย และสังกัดสถาบันการพลศึกษา จำนวน 1,100 ราย รวมทั้งสิ้น 468,656 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบจัดเก็บข้อมูลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ส่งแบบจัดเก็บข้อมูลไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และสถาบันการพลศึกษา แล้วนำข้อมูลที่ได้รับกลับคืนมาไปดำเนินการวิเคราะห์ทางสถิติ โดยหาค่าความถี่ และร้อยละ

สรุปผลการศึกษา

1. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ดำรงตำแหน่งที่จะเกษียณอายุราชการในอนาคต 10 ปีข้างหน้า (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552– 2561) มีจำนวนทั้งหมด 203,509 ราย ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ดำรงตำแหน่งอยู่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จะเกษียณอายุราชการในอนาคต 10 ปีข้างหน้า (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552– 2561) มีจำนวนทั้งหมด 195,104 ราย ส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งครูที่มีวิทยฐานะครูชำนาญการ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ไม่ระบุสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานครเขต 1 เป็นจำนวนมากที่สุด สำหรับตำแหน่งครูที่ระบุสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งครูที่สำเร็จการศึกษาสาขาวิชา

การประถมศึกษามากที่สุด รองลงมา 3 ลำดับ ได้แก่ ตำแหน่งครูที่สำเร็จการศึกษาสาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาภาษาไทย และสำเร็จการศึกษาสาขาวิชาบริหารการศึกษา

3. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ดำรงตำแหน่งอยู่ในสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่จะเกษียณอายุราชการในอนาคต 10 ปีข้างหน้า (ปีงบประมาณ
พ.ศ. 2552 - 2561) มีจำนวนทั้งหมด 5,885 ราย ส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งครูมีวิทยฐานะ
ครูชำนาญการ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
และเป็นตำแหน่งครูในสถานศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวนมากที่สุด

4. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ดำรงตำแหน่งอยู่ในสังกัดสำนักงาน
ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่จะเกษียณอายุราชการในอนาคต 10 ปีข้างหน้า
(ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 - 2561) มีจำนวนทั้งหมด 1,001 ราย ส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งครู มีวิทยฐานะ
ครูชำนาญการพิเศษ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่
และเป็นตำแหน่งครูในสถานศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวนมากที่สุด

5. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ดำรงตำแหน่งอยู่ในสังกัดสถาบัน
บัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่จะเกษียณอายุราชการในอนาคต 10 ปีข้างหน้า (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 - 2561)
มีจำนวนทั้งหมด 259 รายส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งครู มีวิทยฐานะครูชำนาญการ
มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย และเป็นข้าราชการครู
ในสถานศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวนมากที่สุด

6. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ดำรงตำแหน่งอยู่ในสังกัดสถาบัน
การพลศึกษา ที่จะเกษียณอายุราชการในอนาคต 10 ปีข้างหน้า (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 - 2561)
มีจำนวนทั้งหมด 1,100 ราย ส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งครู มีวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ มีวุฒิ
การศึกษาระดับปริญญาโท เป็นตำแหน่งครูที่สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา และเป็นตำแหน่งครู
ในสถานศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ จำนวนมากที่สุด

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ทราบจำนวนอัตรากำลังของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่จะเกษียณอายุราชการในอนาคต 10 ปีข้างหน้า (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552-2561) จำแนกตามสังกัด ตำแหน่ง วิทยฐานะ วุฒิการศึกษา สาขาวิชา และเขตพื้นที่การศึกษา/จังหวัด มีประเด็นหลักที่สำคัญที่ควรนำมาพิจารณา ดังต่อไปนี้

1. ก.ค.ศ. ควรกำหนดเกณฑ์มาตรฐานอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและทำการเกลี่ยอัตรากำลังในตำแหน่งที่ว่างลงในแต่ละปีการศึกษาเพื่อนำไปสนับสนุนในการสรรหาและบรรจุแต่งตั้งในตำแหน่งที่มีความจำเป็นของแต่ละหน่วยงานการศึกษา เรียงตามลำดับความต้องการจากมากไปหาน้อยตามฐานข้อมูลที่ปรากฏ ดังต่อไปนี้

1.1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- 1) ประถมศึกษา
- 2) สังกมศึกษา
- 3) ภาษาไทย
- 4) บริหารการศึกษา

ฯลฯ

1.2 สังกัดอาชีวศึกษา

- 1) บริหารการศึกษา
- 2) คหกรรมศาสตร์
- 3) ภาษาอังกฤษ
- 4) ภาษาไทย

ฯลฯ

1.3 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม

อัธยาศัย

- 1) การศึกษาผู้ใหญ่
- 2) การบริหารการศึกษา
- 3) สังคมศึกษา
- 4) การประถมศึกษา

ฯลฯ

1.4 สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

- 1) ภาษาไทย
- 2) ภาษาอังกฤษ
- 3) สังคมศึกษา
- 4) กวีศิลป์

ฯลฯ

1.5 สังกัดสถาบันการพลศึกษา

- 1) พลศึกษา
- 2) การบริหารการศึกษา
- 3) สุขศึกษา
- 4) ภาษาอังกฤษ

ฯลฯ

2. สำนักงาน ก.ค.ศ. ควรขอความร่วมมือไปยังหน่วยผลิตบุคลากรด้านศึกษาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ให้สนับสนุนในการผลิตบุคลากรทางการศึกษาในสาขาวิชาที่จำเป็นให้มากขึ้น ตามฐานข้อมูลที่ปรากฏดังกล่าว ทั้งนี้ในบางสาขาวิชาให้เป็นการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ในระหว่างการรับราชการได้ เนื่องจากเป็นสาขาวิชาที่ต่อเนื่องหลังการบรรจุเข้ารับราชการ แล้ว เช่น สาขาวิชาการบริหารการศึกษา เป็นต้น

3. หน่วยงานการศึกษาควรให้การสนับสนุนในการผลิตบุคลากรทางการศึกษาตามความต้องการของหน่วยงานการศึกษาให้มากขึ้น เช่น การให้ทุนการศึกษากับผู้มีความรู้ความสามารถในท้องถิ่นของสถานศึกษานั้นเข้ารับการศึกษาต่อในสาขาวิชาที่ต้องการ

4. ก.ค.ศ. ควรให้การสนับสนุนพิจารณาอนุมัติให้ผู้ที่ได้รับทุนการศึกษาที่หน่วยงานการศึกษาให้การสนับสนุนในกรณีต่างๆ เข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูในสถานศึกษานั้นๆ ตามความประสงค์ โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องดังกล่าวให้อยู่ในระบบคุณธรรมมากที่สุด

5. หน่วยงานการศึกษาทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรรายงานฐานข้อมูลที่ถูกต้องตรงกันให้กับรัฐบาล นักการเมือง เพื่อให้การสนับสนุนบุคลากรทางการศึกษาให้มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชน ผู้เกี่ยวข้อง และผู้ปกครองนักเรียนนักศึกษาควรให้การสนับสนุนในเรื่องนี้ให้มากที่สุด

มาตรฐานอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ได้รับการตรวจสอบจากฐานข้อมูลการเกษียณอายุราชการนี้ จึงนับว่าเป็นฐานข้อมูลเบื้องต้นที่สามารถสำรวจได้จากข้อเท็จจริง จึงสมควรรายงานให้รัฐบาลนำไปเป็นฐานข้อมูลเบื้องต้นในการจัดสรรอัตรากำลังทดแทนให้กับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไข

1. การเกษียณอายุของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการนับว่าเป็นฐานข้อมูลที่สำคัญ เพื่อนำไปใช้ในการจัดสรรอัตรากำลังทดแทนเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการ ซึ่งเป็นการสำรวจข้อมูลไว้ในรอบ 10 ปี ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการจัดสรรอัตรากำลังทดแทนควรใช้ข้อมูลนี้เป็นฐานข้อมูลเบื้องต้นได้

2. คำว่าขาดอัตรากำลัง (ครูขาด ครูเกิน) ในความหมายของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรจะมีความหมายใกล้เคียงกัน หรือความหมายเดียวกัน เช่น ควรใช้มาตรฐานอัตรากำลังของเกณฑ์มาตรฐานอัตรากำลังเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ควรสร้างเกณฑ์มาตรฐานอัตราค่าจ้างให้ละเอียดและชัดเจนไว้ทุกตำแหน่ง และรัฐบาลไม่ควรนำหลักเกณฑ์กว้างๆ มาใช้ในการกำหนดอัตราค่าจ้าง เช่น ใช้อัตราครู : นักเรียน เท่ากับ 1 : 25 เท่านั้น ในทุกหน่วยงานการศึกษา เพราะอาจจะทำให้ได้มาตรฐานอัตราค่าจ้างไม่ชัดเจน

3. ก.ค.ศ. โดยสำนักงาน ก.ค.ศ. สมควรจัดทำเกณฑ์มาตรฐานอัตราค่าจ้างข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใหม่ให้ละเอียดในทุกกรณี ตามภารกิจที่กำหนดไว้ ตามมาตรา 19 (2) (6) มาตรา 20 (1) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551

4. สำนักงาน ก.ค.ศ. ควรทำการประชาสัมพันธ์ในเรื่องมาตรฐานอัตราค่าจ้างข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้กับหน่วยงานการศึกษาและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง รับทราบว่าเป็นภารกิจของ ก.ค.ศ. ในเรื่องนี้

5. อัตราค่าจ้างของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาที่ขาดแคลนอัตราค่าจ้าง และไม่สามารถสรรหาอัตราค่าจ้างทดแทนได้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรใช้วิธีการแก้ไขโดยวิธีอื่นไปพลางก่อน เช่น จัดหาสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้าช่วยทดแทนในการจัดการเรียนการสอน